ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީއާ މައުމޫން އަބްދުލް ގައްޔޫމާ ހުރި ކާންގުޅުވުމެއް؟ މައުމޫން ބޭނުންވާގޮތަކަށް ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަންޖެހެނީ؟ ރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ ބާރު އޮންނާނީ ކާކަށް ތޯ! ނޫނީ އާއިލާއަށްތޯ؟

އަހުމަދު ޝަފީޤު އިބްރާހިމް މޫސާ (ސަރުބީ)، ދިވެހިއޮބްޒާވަރ، އެޑިންބަރަ 23 ޖޫން 2004

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނު އަސާސީގެ 92 ވަނަ މާއްދާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގެދަށުގައި ގާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބާރުލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހަށެވެ.

މިގޮތުން، ގާނޫނުއަސާސީގައިވާގޮތުން ރާއްޖޭގައި ގާނޫނު އަސާސީ ހެދުމާއި އިސްލާހު ކުރުމަކީ، 'ހަމައެކަނި' ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ ޚާއްސަ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިންކަމެކެވެ. މިގޮތުންނާއި ކަންތައްތައް ކުރާނީ ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނޫނީ ހަމައެކަނި ސަރުކާރުގެ މައުމޫން އަބްދުލް ގައްޔޫމަށްވުރެ ގާނޫނު އަސާސީގައި ބާރުވެރިއެއް ނޫނެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު މިވީ ގާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަސައްކަތެވެ. އެކަމާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުން ރާއްޖެ މައުމޫނަށް ހިތާމަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ސަބަބަކީ ކޮބާތޯ؟ އަހަރެމެންގެ ފިކުރުން އެގޮތަށް ހިތާމަ ހުށަހަޅަން މައުމޫނަށް ބާރު ލިބެނީ ކިހިނެއްވެގެން ތޯ؟ ގާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ ބާރުލިބިފައިވާ ފަރާތް ކަމުގައިވާ ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ރައްޔިތުންގެ ހިތާމަ ހުށަހަޅަން ޖެހޭނީ ކީއްވެގެން ތޯ؟ ގާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ ހާއްސަ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށްކަމަށް ގާނޫނު އަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނެފައި އޮތްއިރުވެސް.

ދިރާސާކުރައްވާ ފަރާތަކުން ތަފާތު ދެ ނަމެއް ގޮވާލާ މައުމޫނުގެ ދިރުމާއި ގާނޫނު އަސާސީ އާއި ކަމާބެހޭ ގޮތުން ފިރިހާ އަދި އަނބި 7 އަހަރުވެފައި ނުވާ ކުދިންނާއި، އަނެއްކާވެސް އަހަރުތަކެއްވަންދެން ދިރިއުޅުނު މައުމޫން، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މުޅި ދިރިއުޅުމާ ވެސް ފާޑުކިޔާ ކަމެއް އެނގޭނެއެވެ. މިފަދައިން ހަމައެކަނި ގާނޫނުއަސާސީ މައުމޫން ކުރާ ކަންތައް ދިރިއުޅުމުގެ އެހެން ގޮތްތަކާއި ސަފާ އެކަމަކީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބުނާގޮތެވެ. މިކަމާ ބެހޭގޮތުން މައުމޫން ކުރާ ހުރިހާކަމެއް ދިވެހިއޮބްޒާވަރުގެ ފަރާތުން މުޅި ދިރިއުޅުމުގެ މީހުންނަށް އެނގުމަށް އެދިފައި ހުންނަ ކަމެކެވެ.

މައުމޫނުގެ ކާއްޓާ އަބްދުﷲ ހަމީދު ބޭފުޅާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނަށް ބާރުދީއްކަމުން ބޭނުންވާގޮތަށް ހެދުމަށެވެ. ހުރިހާ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ބޭފުޅުންނާއި ކައިވެންތަކުން ވެސް ވެފައެވެ. ރާއްޖޭގައި އިސްލާހު ފުރުޞަތަކާއި ޕާޓީ ސިޔާސަތު އުފެއްދުމާ ދެކޮޅަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ޖެހޭ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ޚިޔާލާ މިދަންނަވާ މިހެން ސިޔާސީ ފާޑުކިޔުމުގެ އުސޫލާ އެކަމާދޭތެރޭގައި ވަކިވާ ގެއްލުންތަކުގެ ބާރުވެރިކަމާއި. އެހެންބުން އަދި އަބްދުﷲ ހަމީދު ހުއްޖަތެއް ނުލައެވެ. ވަކިފައިން ވަކިކުރެ ދިރުމުގެ ޢަދުލުއިންސާފު ޖަލުގެ ޝަރުޢީ ދަރަޖައެއް ނުކުރެވިއެވެ. ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް އިސްލާހު ކުރުމަށް މައުމޫން 9 ޖޫން 2004 ގައި ފާޑުކިޔުމުގައިވާ ހިތާމަޔާއި، އެގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ގަވާއިދު ވިސްނާ ވަކިކުރުމާއި ރަށުގެ ޖަމާޢަތު ހައްޤުތަކުގެ ގައިދުކުރުން ފުދޭ އިސްލާހުކުރަމުންދާ ދައުރުގެ ކުރުކުރެން، ފާޑުގައި އަބްދުﷲ

ހަމަޔަށް އާއްމު ރައްޔިތުންނަށްއެނގޭގޮތުން ގެންދަނީއެވެ. ކުރިން ދަންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނު އަސާސީގެ 92 ވަނަ މާއްދާ އަކީ އެއްފަހަރު އަލުގަނޑު މިތާގައި ތަކުރާރުކޮށްލާނަމެވެ. **"ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއުފެއްދުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބާރުލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންގެ ޚާއްސަ މަޖިލީހަށެވެ."**

ވީމާ ރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނު އަސާސީގައިވާގޮތުން ރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ ޕާޓީ ހަދާ، ގާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ޚާއްސަ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ބޭފުޅުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ ދުރުވެގެން ހުރުމުގެ ފުރުސަތު ދޭކަމަކީ ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތެވެ. ރައީސް މައުމޫނު ރައްޔިތުންނާ ވާހަކަ ދައްކަވައި ދެއްވި ވަޢުދުތަކުގެ ތެރެއިން ރަށްރަށް ތަރައްގީކުރުމާ ގުޅޭ ވާހަކަތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ގާނޫނީ ގޮތުން އެކުލަވާލެވިފައިވާ އަސާސީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޕާޓީ ތަކުގެ ދައުރާ ގުޅޭ ސުވާލު ކުރިމަތިވަނީ ހަމައެކަނި ރައީސް މައުމޫނު ކަރުދާހެއް ފޮނުއްވާފައިވާތީ ކަމަށް ހަމަގައިމު ވިދާޅުވެވޭނެ ހެއްޔެވެ؟

1978 ވަނަ އަހަރު މައުމޫނު، ރައީސްކަމުގެ ފުރަތަމަ ހުވާކުރެއްވީ އާއްމު އަތޮޅުތަކުގެ (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ފިކުރު ދޭ) ބައިވެރިވެ މަޝްވަރާގެ ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުމަށް ވަނީ އެއްބަސްވެވަޑައިގެންނެވެ. އެކަމަށް މައުމޫނު ކުރީ الله ގެ ނަމުގައި ހުވާކުރެއްވުމެވެ. އަދި މައުމޫނުގެ ވެރިކަމުގެ ފަށަމުން ރައީސް ގައްޔޫމް ވެރިކަން ކުރެއްވިއެވެ. އެކަމީ ރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ބަޔަކު ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން ތައްޔާރުކުރުމާއެކު ރާއްޖޭގައި ގެންގުޅެން ހަމަޖެހުނެވެ. އެކަމަށް ގޮވާލި ހުރިހާ އަމިއްލަ މައުމޫނު ހުކުރު ވަގުތު ކުރިޔަށް ގެންދާ ވާހަކަދެއްކެވުމެވެ. ދިވެހި ގައުމަށް ހިތްދަތިކަމަށް ކުރުމުގެ ހަދާ މައުމޫނު މިއަދު ހުންނަން ޖެހިފައި ހުރިގޮތުގައި ހަމަޖެހިފައި ހުއްޓެވެ.

މައުމޫނުގެ އަންނަ ކުރުބާން އަބްދުالله ޔާމީން ގެ ކަނބަލުން އަދި މިއަހަރުވާއިރު ވަނީ. މިހާރު ޔާމީން ކުރިޔަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި، އަތޮޅުތެރޭގެ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލުން ބޭނުމެއް ވަރަށް ބޮޑުވެއްޖެއެވެ. 'ދިވެހިރާއްޖެއަކީ މިހާރު ދީނީ ގިނަ ޓޮކައީ ވިލްޔަމް ކަމުގައި، ދެއްވިއަސް މިހާރު ބަޔަކު ނުކުންނަ ވާހަކަތައް، ހުރިހާ ބަޔަކު ކޯޓަށް ބާއްވަވާ ޕާޓީ އަޑުއަހައިގެން އެއްގައި ކަމަށް ބުނެ، ޔާމީން ފަހުމްވެވުނެވެ.

މިހާރު އޮތް ގާނޫނު އަސާސީ އަށް އެއްވެސް ރޮނގަކުން ހުރަސްއެޅުމަށް ނުކުތުމުގެ ވެރިކަމުގައި ހުރުމަށް، އެގާނޫނު އަސާސީ ލިބިގެންވާ އިސްލާހުކޮށްދެއްވުމަށް ފަރާތަކުން ކުރިއަށް ގާނޫނީ ބައެއް ނުވާނެތޯއެވެ؟ ގާނޫނު އަސާސީއާ އެއްގޮތްވާ ކަމެއްގެ ޤާނޫނީ ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅުމެއް ކުރަމުން ދިއުން ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބާރާއި ކުރިމަތިކުރަން ކިހިނެއްތޯއެވެ؟

ރައްޔިތުންގެ ހައްގަ މަޖިލީހުގެ ރައީސްކަމަށް ޖަނަރަލް ސިފައިން ފުލުހުން، ސިޔާސީ ރައީސް ރައީސްކަމަށް ޖޯއިންޓް ސެކިއުރިޓީ ވަކިން، މައުމޫނު އެކަށައަޅުއްވައި އަބްދުالله ހަމީދު މާލޭކަޅެއްގެ، މަސައްކަތެއް ކުރަނީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު މެންބަރުކަން ކުރެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ދިވެހި އުނދަގޫ ނުވާނެ ގޮތުން ފުރުސަތު ދޭން، ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މިނިސްޓަރުން އަދާކުރެއްވި ސަރުކާރުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގާނޫނީ ގޮތްތަކުގައި ހައްސަ މަޖިލީހުގެ މަ މަގާމުތަކަށް ކުރިމަތިލުމަށް އަންނަ އަމިއްލަ ފަރުދުންނަށް ހުޅުވާލަވައިދެއްވިއެވެ. 'އަހަރެން ވެސް ދެކެނީ ގާތުން ދިފާއުކުރާ އަމީން ކަމުގައި ހަމަގައިމު އަހަރެން އެކަނި ނަހަމަ ކަމެއް ކޮށްފައިނުވާނެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިފަދަ ކަމެއް މިއީ ހަމައެކަނި ހައްގު ހަމަޖައްސަވައިދެއްވާ ކަމަށް ޖެހެނީއެވެ. މިހާރުގެ ރައީސް މިހާރު ވެރިކަމާއި އާދިއްތަ ވެރިކަމުން ދުރަށް ޖެހިވަޑައިގަތުމަށް ދެ ފަހަރު ކުރުމުގައި ދަތިވެފައިވެއެވެ.

ދިވެހި އޮބްޒާވަރަށް އެނގިފައިވާ ގޮތުގައި މައުމޫނު މިނިސްޓް ވެބްސައިޓް www.dhivehiobserver.com އަށް ވަނީ، އާދަކާތް ކަނޑުފޮޅުވަރަކާ ކިޔާދަކުރައްވާ. މިސައިޓަކީ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުން ރާއްޖެއިން ނުވަތަދެވޭގޮތަށް ބުރޫކު ކޮށްފައިވާ ސައިޓެކެވެ. މައުމޫނުގެ ކޮށްކޮޅުން ކުރަމުން ގެންދާ ގަވައިދާ ޚިލާފު ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ މި ސައިޓުގެ ތެރޭގައިވޭ މައުމޫނު ކިޔައި، އެކަންތައްތައް މައުމޫނަށް ރަނގަޅަށް އެނގުމުން ދިނުމަށްޓަކާ ހަމަ ނުކުރާ (އެހެން ފަރާތަކުން ނުދީން ކުރުގައިވިޔަސް) ދިވެހި އޮބްޒާވަރގެ ފަރާތުން ވިދާ އެންމެހައި ފަރާތަކުން ހަމަ ނުކުރެވިގެންދެވެ. އަދި ދިވެހި އޮބްޒާވަރުގައި ޝާއިޢުކުރެވޭ "ހުރި އެއްޗެއް" ހަމަ ޝާއިޢުކުރެވިދާނެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮފީހުގެ ރަސްމީ އީމެއިލް އެޑްރެސް info@po.gov.mv އަށް ފައިދާ އީމެއިލް ކުރެވޭމުންދާ ކަންތައްސް ފޮނުވުމުގެ ފުރުސަތުވެސް ހުރިކަމަށް ފަރާތްތަކުގައި ދަންނަވަމެވެ. އެއީ އެފަދަ މައުމޫނު ކިޔައި އެކަންކަމާދޭތެރޭސިޔާ ފުރުޞަތުކަން ކަމާބެހޭ ގޮތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް މައުމޫނަށްފުރުސަތު ދިނުމުގެ ގޮތުންނެވެ. އެހެންކަމުން މިފަދަ މައުމޫނުގެ ކައުންސިލްތަކުގެ އެކުވެރި އެހެން އަދުވާތުން އެދިމުން ވެސް ގެމުވެރިކަމުގެ ނުފޫޒު ބޭނުންކުރުމާގެން، ކުރަމުން ގެންދާ ގޯނާތައް ގަވައިދާ ޚިލާފު ކަންތައްތައް، މައުމޫނަށް އެނގިގެން ނުއެނގިއެއް ނުހުންނާނެވެ.

ގާނޫނު އަސާސީ އަށް ގެނައި އެއްވެސް އިސްލާހަކީ އަ އިސްލާހަކީ ރައްޔިތުންނަށްބޭނުންވާ އަދި ރައްޔިތުން ބޭނުން އިސްލާހެއް، ރައްޔިތުންގެ އާއްމު ވޯޓަކުން ހޮވާލެވޭ ބައެއް ތިބި ރައްޔިތުން ރަނގަޅު ކިޔާ ޖެނުއަރީ 10 ވަނަ 2004 ގެ ބޮޑު ވާހަކައެއް އާޝޫރާ ބޭފުޅުން ބެހެއްޓެވި ބޮޑު ހޮވުންތައް ގެނައުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ގޮތް ޖެނުއަރީ ޝަހީދު މީހުން ބޮޑުއިސްލާހެއް ގެނައުމަށް، އާޝޫރާ މާލެ ފެންނާ މައުމޫނު އަބަދުވެސް ގައުމާކަށް ފެނިލުމާއި ރައްޔިތުން ނުފެނޭ މައުމޫނު ބޮޑުއިސްލާހީ ކަމެއްނުކުރެވެ. މިގޮ ރާއްޖޭ ނޫސްތަކާ މިއިން ދެކެވޭ ކަންތައް، މައުމޫނު ވެއްޔާ ކުރާ ހިމާޔަތް ނިސްބަތް މައުމޫނު ބޮނާ އެހެން އަށް، އަޖަލުގެ ރައްޔިތުން ހާސިލެވޭ ކަމެއް ގާނޫނުތަކުން އެއްކޮށް ކަނޑައެޅުނުތޯ އަދި ބޭނުންކަމެއް ކުރެވޭނެތޯ؟ ނުކުރާތީ އަދި ރައްޔިތުން ދެކޭ ގޮތް ނުބެލޭތޯއެވެ؟

ޖޫން. މެދު ވޭނެ އިން އިންތިޚާބު ގާނޫނު އަސާސީގެ ބަދަލު ގެނައުމުގައި ބައެއް މުހިއްމު ކަންތައްތައް ދެކިވޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަޅުގަނޑު އިސް ބޭކަލުން ޖެނުއަރީ ޝަހީދު އާއި، ރައްޔިތުން ބޭނުން ކަމެއް އޮވެ ބަހުސް ހުށަހެޅުން ހުރިހާ ބަދަލުތައް ކުރުން ކަމަށް އަޅާ ލިޔަނެވެ.

މައުމޫނު އެދޭގޮތަކީ ކޮންކަމެއް 'ކާގިފައިބޭއް' ކަން އެއްވެސް މީހަކަށްނޭގޭ ބާވަ؟ ދިވެހި އޮބްޒާވަރު ދެކޭގޮތުގައި މައުމޫނު ގެނައި ފަދަ ކަމެއް ކުރަމުންދާ ގޮތުގައިވިޔަސް، އެއީން ނުކުރެވެނީ ހަމަޖެހޭ މީހަކު ވަކި ކަނޑައެޅި ނުކުރެވޭނެއެވެ. ރައްޔިތުން މެދުވެރިކޮށް އާއްމުން މީހަކު ވަކި ކުރެއްވުމަށް ބާރެއް ހޯދުމަށްޓަކައެވެ. ގައުމުގެ އެއްމެހައި ކަންތައް މީހަކު މައުމޫނަކަށް ކުރެއްވިޔަސް ނުބައިވެގެންވެއެވެ. ރައްޔިތުން ވަރަށްގައި ދެން މައުމޫނަކާ ހުރިހާކަމެއް ވާނީ ދެކޮސްބާރެތެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 4 ވަނަމާއްދާގެ (2)

" މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެމަތިން ވެރިކަންހިންގުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންނަށެވެ. ވެރިކަމުގެ މަގުމަތީގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންނަށެވެ. އަދި ވޯޓުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންނަށެވެ. އަދި އެބާރު ގާއިމުކުރުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ، ރައްޔިތުންނަށެވެ. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބާރެއް ނަގަން ނުވާނެއެވެ."

މައުމޫނު ވެރިކަން އެކުރަނީ ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބާރެއް ކަމެއްފަދަގޮތަކަށްތޯ؟ ޤާނޫނު އަސާސީގެބާރު ކޮބައިތޯ؟ ވެރިކަން ކުރަންވާ ގަވައިދުވެސް އަމިއްލައަށް ހަދަން މައުމޫނު ބާރުންވަނީ! އަޖައިބެއް ފަހަ ނުވޭތޯ؟ ބޮޑުވެފައި ދިވެހިންނަށް! ވިސްނާލީ ރުކުރާށް ތިމާގެ ބައްޕަގަކަށް ތިމާގެ ދަރިންނަށް ގޮތެއްމާގެ އަދި ވަރުބަޔަކު ބައްގާގައި މި ފައިދާ ޤާނޫނީ އަމަލުތަށް ބުރުޖަހަން މަޖބޫރުވެ މެންބަރުންނަށް އަންގާނެވެ.